

Kubik Anna

Ugyancsak a harmincas években született, és szintén életformaváltságról szól García Lorca drámája. A paraszti életformáról. A zárt falusi közösségben nem jelenik meg ennek politikai vetülete. Kizárólag érzelmi, pszichológiai, illetve archaikus-mitikus oldalát láthatjuk. A rendező *Csiszár Imrének* egységes és erőteljes elképzelése van a darabról. A Budapesti Kamaraszínház előadása a gyermek után vágyó asszony érzelmi háborgását állítja a középpontjába. *Kubik Anna* a címszerepben a kezdettől végig borzasztó belső feszültséget próbál érzékeltetni. A rendező pedig erre alig elviselhetően hosszú néma mozdulatlansággal szeretné ráhangolni a nézőteret. Feszültség he-

lyett azonban idővel kínos feszengés támad. Mire apró zörejek megtörik a csendet, mire Yerma épphogy észrevehetően moccan, már elmúlt a „kegyelem pillanata”, a néző kikapcsolódott a játékból. S a továbbiakban mesterségesen gerjesztett és művien lefojtott indulatokat érzékel.

Az egész előadásban van valami görcsösség. Mindent Yerma szemével, az ő lelkén át-szűrve kell látnunk. Mindenben azt kell megéreznünk, ami őt kudarcára emlékezteti, fenyegeti. Az elemi természetességet, a test és a lélek harmóniáját megfogalmazó „jókedvű öregasszony” is *Tímár Éva* előadásában szinte kísértetiesen, fenyegetően fogalmazza meg intel-

meit. A rosszindulatú pletykás mosonők vidámsága pedig éppoly félelmetes, mint az archaikus termékenységunnep.

A reális paraszti világot azonban nem sikerül vagy nem is szándékoznak megteremteni az Asbóth utcai kamarateremben. *Vayer Tamás* fehérre meszelt deszkákkal keríti be a játékteret. A színpad közepén van egy oszlop, amely a fehér burkolat alatt vakos fakérget visel. Ha az előbbit látjuk, zárt helyen, ha az utóbbit, a szabadban vagyunk. *Szakács Györgyi* kevés kivétellel fekete és fehér ruhákba öltözteti a színészeket. A paraszti viselkedés azonban nemigen megy a színre lépőknek. Kivétel talán *Csonka Ibo*lya és *Nemcsák Károly*. Juant, Yerma rideg férjét *Újvári Zoltán* racionálisan kiszámított tulajdonságokkal ruházta fel. Minden lajstromozható jellemvonását igyekszik megmutatni. Szeretne lassúnak, tompultnak, értetlennek, látszani. Elszántan próbál úgy tenni, mintha képtelen lenne felfogni, mi a baja asszonyának. Korlátolt paraszti helyett azonban inkább tetszik ostoba értelmiséginek.

Csiszár színházában mindig van valami ridegség. A vadságban, a pusztító szenvedélyekben is kiszámíthatóság érezhető. Mintha nagyítóüveg alatt szemlélnénk egy rovar vergődését. Ezzel olykor beletalál közérzetünk lényegébe, olykor nem.

Yerma nem viselheti el, hogy mikroszkópon át vizsgáljuk. Vele csak azonosulni lehet.

Zappe László